

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Puhe
9. lokakuuta 2025

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen presidentin Tony Murphyn puhe

**Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus
varainhoitovuodelta 2024**

Talousarvion valvontavaliokunta – Euroopan parlamentti

9. lokakuuta 2025

Ainoastaan puhujan esittämä toisinto on pätevä.

Arvoisa puheenjohtaja,
arvoiset parlamentin jäsenet,
arvoisa komission jäsen

Minulla on tänään ilo esitellä talousarvion valvontavaliokunnalle Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuoden 2024 vuosikertomuksen keskeiset havainnot ja viestit. Arvostettu kollegani ja vuosikertomuksesta vastaava tilintarkastustuomioistuimen jäsen Jan Gregor on myös täällä jälleen kanssani.

Tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus on toimielimemme keskeinen julkaisu: siihen käytetään 50 prosenttia tilintarkastustuomioistuimen resursseista ja se edellyttää huomattavaa sitoutumista ja ponnistuksia.

Vuosikertomus tarjoaa arvokasta tietoa EU:n talousarviosta ja sen eri politiikanaloista. Sääntöjenmukaisuuden tarkastusten ja tuloksellisuuden tarkastusten ohessa vuosikertomus tarjoaa tärkeää tietoa, jota tilintarkastustuomioistuimen sidosryhmät voivat hyödyntää EU:n talousarvion laatimisessa ja päätöksenteossa.

Tämänvuotinen kertomus on erittäin merkityksellinen, koska kauden 2028–2034 monivuotista rahoituskehystä koskevat neuvottelut ovat parhaillaan käynnissä. Tuomme vuosikertomuksessamme esiin tärkeitä kokemuksia, painotamme keskeisiä haasteita ja korostamme riskejä, jotka olisi otettava huomioon tulevia talousarvioita laadittaessa.

Mitkä siis ovat vuoden 2024 vuosikertomuksen keskeiset viestit?

Tilintarkastustuomioistuin antaa puhtaan lausunnon EU:n varainhoitovuoden 2024 tilinpäätöksestä ja toteaa, että tilinpäätös kuvastaa jälleen kerran tarkasti EU:n taloudellista tilannetta.

Talousarvion tulojen kokonaismäärä oli 250,6 miljardia euroa, mukaan lukien Next Generation EU -välinettä varten otetut lainat. Edellisten vuosien tavoin tilintarkastustuomioistuin antaa tulojen osalta puhtaan lausunnon.

On kuitenkin tärkeää pitää mielessä, että tilintarkastustuomioistuimen lausunto ei kata määriä, jotka johtuvat aliraportoiduista tai maksamatta jääneistä tulleista ja veroista, koska lausunnossa voidaan huomioida ainoastaan ilmoitetut luvut.

Siirrytään nyt menoihin. EU:n pitkän aikavälin talousarvio sisältää sekä monivuotisen rahoituskehiksen – eli perinteisten EU:n talousarviomenojen – että Next Generation EU -välineen varoja. Next Generation EU -välineen rahoitus käsittää pääasiassa elpymis- ja palautumistukivälineen, jonka täytäntöönpanomalli on erilainen kuin monivuotisessa rahoituskehyksessä. Tilintarkastustuomioistuin antaa siksi tälläkin kertaa kaksi erillistä lausuntoa vuoden 2024 menojen sääntöjenmukaisuudesta: toisen perinteisistä EU:n talousarviomenoista ja toisen elpymis- ja palautumistukivälineestä.

Aloitetaan perinteisistä EU:n talousarviomenoista:

Vaikka EU:n talousarviomenojen arvioitu virhetaso on laskenut, se on edelleen olennainen, nyt 3,6 prosenttia (vuonna 2023: 5,6 prosenttia). Havaittuja virheitä esiintyy laajalti, ja tilintarkastustuomioistuin antaa sen vuoksi tälläkin kertaa kielteisen lausunnon, kuudetta vuotta peräkkäin.

Arvioitu virhetaso ei kuvasta petosten, tehottomuuden tai tuhlaamisen määrää, vaan se on arvio rahamäärästä, jota ei ole käytetty EU:n ja kansallisten sääntöjen mukaisesti.

EU:n talousarviomenojen virhetaso määritetään ottamalla huomioon ja yhdistämällä monivuotisen rahoituskehiksen eri politiikanaloilla todetut virhetasot. Seuraavaksi tarkastelen tiettyjä politiikanaloja ja tuon niiltä esiin tyypillisiä havaintoja, jotka vaikuttavat talousarviomenojen virhetasoon.

Aloitetaan koheesioalasta, jonka osuus EU:n talousarviomenoista on lähes kolmannes.

Arvioimme tämän politiikanalan virhetasoksi 5,7 prosenttia, kun se vuonna 2023 oli 9,3 prosenttia. Arvioituun virhetasoon vaikuttivat edelleen eniten tukeen oikeuttamattomat kulut ja hankkeet sekä julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkominen.

Tilintarkastustuomioistuin havaitsi vuonna 2023 useita tekijöitä, joihin liittyvät määrääajat olivat kyseisen vuoden lopussa ja jotka todennäköisesti lisäsivät sääntöjenvastaisten menojen riskiä. Tällaisia tekijöitä olivat muun muassa koronapandemiaan liittyvät häiriöt, päällekkäiset rahoituskaudet ja REACT-EU:n ja CRII:n kaltaisten välineiden jopa 100 prosentin yhteisrahoitusosuudet. Tästä syystä vuonna 2024 koheesioalan virhetaso onkin jälleen enemmän aiempien vuosien tasolla.

Osana koheesioalan tarkastamista koskevaa toimintatapaansa tilintarkastustuomioistuin arvioi jäsenvaltioiden tarkastusviranomaisten tekemää työtä. Viimeisten kahdeksan vuoden aikana olemme keränneet laajaa evidenssiä, muun muassa lukuisista virheistä, jotka viranomaisten olisi pitänyt havaita, mutta joita ei kuitenkaan havaittu. Tällaiset seikat heikentävät merkittävästi kansallisten

tarkastusviranomaisten työn luotettavuutta ja rajoittavat sitä, missä määrin komissio voi luottaa niiden raportoimiin tuloksiin.

Erityisen huolestuttavaa on se, että monissa tapauksissa nämä samat viranomaiset valvovat jäsenvaltioiden tasolla myös elpymis- ja palautumistukivälineen varoja ja että komissio – kauden 2028–2034 monivuotista rahoituskehystä koskevien asetuseräluonnosten ehdotusten mukaisesti – aikoo jatkossa turvautua vahvasti kyseisiin viranomaisiin.

Katsomme, että tämä muodostaa vakavan riskin, johon on puututtava.

Siirrytään nyt toiseen merkittävään menoalaan, eli luonnonvaroihin ja ympäristöön, jonka osuus talousarviomenoista on hieman yli kolmannes. Tämän alan menoista suurin osa liittyy maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen. Arvioimme, että virheprosentti on tällä menoalalla 2,6 prosenttia, eli se on olennainen (2,2 prosenttia vuonna 2023).

Tilintarkastustuomioistuimen havaitsemissa keskeisissä virheissä on pääasiassa kyse hallinnollisista virheistä, tukeen oikeuttamattomista kuluista ja hankkeista sekä maatalous-, ympäristö- ja ilmastositoumusten noudattamatta jättämisestä.

Sisämarkkinoiden, innovoinnin ja digitaalitalouden alan osalta totesimme, että virhetaso on olennainen, 3,2 prosenttia (3,3 prosenttia vuonna 2023). Tutkimukseen liittyvät menot ovat edelleen suuririskisiä, ja tällä alalla tilintarkastustuomioistuin havaitsi lukuisia henkilöstökuluihin liittyviä virheitä.

Toisin kuin aiempina vuosina, tilintarkastustuomioistuin esittää vuodelta 2024 erityisarvion monivuotisen rahoituskehysten otsakkeeseen 6 (Naapurialueet ja muu maailma) kuuluvista tapahtumista. Yleisesti ottaen kyseiset varat liittyvät EU:n ulkopuolisille alueille ja maille annettavaan tukeen.

Tilintarkastustuomioistuin arvioi, että virhetaso on 4,9 prosenttia. Yli puolet tilintarkastustuomioistuimen havaitsemista virheistä johtui tukeen oikeuttamattomista kuluista ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkomisesta.

Luodaan lopuksi silmäys hallinnon alalle. Tilintarkastustuomioistuin totesi aiempien vuosien tapaan, että virhetaso ei ole olennainen.

Yhteenvetona todettakoon, että vuoden 2024 vuosikertomukseen liittyvä sääntöjenmukaisuutta koskeva tarkastustyömme osoittaa, että EU:n talousarvion menojen arvioitu virhetaso on kyllä laskenut, mutta se on edelleen huolenaihe.

Mitä tulee elpymis- ja palautumistukivälineeseen, tilintarkastustuomioistuin arvioi välineen vuoden 2024 maksuja elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa säädettyjen maksuehtojen perusteella. Maksuehtojen mukaan välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettava tyydyttävästi ja niiden on oltava muiden keskeisten tukikelpoisuusehtojen mukaisia.

Elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanomalli eroaa merkittävästi perinteisten talousarviomenojen täytäntöönpanosta: maksut eivät ole sidoksissa tosiasiallisiin kuluihin, eikä EU:n ja kansallisten sääntöjen noudattaminen ole edellytys maksujen suorittamiselle. Tällainen täytäntöönpanomalli on ainutlaatuinen ja edellyttää siksi erilaista tarkastusmenetelmää ja toimintatapaa.

Tilintarkastustuomioistuin antaa tämän vuoksi erillisen tarkastuslausunnon elpymis- ja palautumistukivälineen menoista.

Elpymis- ja palautumistukivälineen menojen kokonaismäärä oli 59,9 miljardia euroa vuonna 2024. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastus kattoi kaikki 28 avustusmaksua, joiden yhteisarvo oli 53,5 miljardia euroa; lisäksi tarkastus kattoi yhteensä 6,4 miljardin euron ennakkomaksut.

Tilintarkastustuomioistuin yksilöi tapauksia, joissa maksuihin liittyviä välitavoitteita ja tavoitteita ei ollut saavutettu tyydyttävästi. Lisäksi havaittiin ongelmia, jotka liittyivät välitavoitteen kumoamiseen, kaksinkertaiseen rahoitukseen ja tukikelpoisuusaikoihin. Tarkastajat havaitsivat myös, että joissakin tapauksissa välitavoitteet ja tavoitteet oli määritelty väljästi ja komission suorittamassa ennakoarvioinnissa ilmeni puutteita. Edellä esitettyjen havaintojen perusteella tilintarkastustuomioistuin antaa varauman sisältävän lausunnon elpymis- ja palautumistukivälineen menoista. Panimme myös merkille Euroopan unionin tuomioistuimessa vireillä olevan asian, joka koskee kahta välitavoitetta.

Vuoden 2024 loppuun mennessä Euroopan komissio oli maksanut 178,5 miljardia euroa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusmaksuja; tämä on vain 50 prosenttia käytettävissä olevista kokonaisvaroista. Elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanokauden päättymiseen elokuussa 2026 on enää alle vuosi, joten on selvää, että merkittävä määrä rahoitusta on vielä käyttämättä.

Tilintarkastustuomioistuin laati äskettäin katsauksen, jossa käytiin pääpiirteittäin läpi se laaja työ, jota olemme tehneet siitä lähtien, kun kyseinen väliaikainen tukiväline vuonna 2021 perustettiin. Katsauksessa tuodaan esiin keskeiset havainnot ja saadut kokemukset, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä, kun pohditaan tulevia tulospäätöksiä välineitä.

Samalla kun tiedostamme, että tällaisilla välineillä voi olla keskeinen rooli EU:n talousarviossa, korostamme myös, että tulevaisuudessa niitä olisi käytettävä vain silloin, kun rahoitus on suoraan sidoksissa mitattavissa oleviin tuloksiin. On olennaisen tärkeää, että rahoitus on jäljitettävissä tosiasiallisiin kuluihin, ja että tilivelvollisuus ei vaaranna välineiden toimintamallin tai täytäntöönpanon seurauksena.

Jos tällaisiin välineisiin liittyy tulevaisuudessa lainanottoa, on ratkaisevan tärkeää, että EU lieventää korkoriskejä vaikuttavalla tavalla ja laatii etukäteen selkeän takaisinmaksusuunnitelman, jossa täsmennetään takaisinmaksuun käytettävien varojen lähteet.

Tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksessa 2024 tuodaan myös esiin riskejä, jotka liittyvät tulevien monivuotisten rahoituskehysten yhteydessä otettaviin lainoihin ja erityisesti Next Generation EU -välineen velvoitteista aiheutuvaan kasvavaan velkataakkaan. EU:n jäljellä olevien lainojen määrä saattaa vuoteen 2027 mennessä nousta yli 900 miljardiin euroon. Taso on lähes kymmenkertainen vuoteen 2020 (eli Next Generation EU -välineen käyttöönottoa edeltävään aikaan) verrattuna. Lisäksi Next Generation EU -välineen korkomenojen kokonaismäärä nykyisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä saattaa olla yhteensä yli 30 miljardia euroa. Määrä on yli kaksinkertainen komission alkuperäiseen 14,9 miljardin euron ennusteeseen verrattuna.

Suurin osa näistä lainoihin liittyvistä takaisinmaksuista siirretään tuleviin monivuotisiin rahoituskehysiin. Kasvatavat velkavelvoitteet ovat näin ollen iso haaste EU:n tulevien talousarvioiden turvaamisen kannalta, jotta EU:n toimille voidaan varmistaa riittävät resurssit. Komissio ehdottaakin kaudelle 2028–2034 lähes kahden biljoonan euron talousarviota, joka on noin 1,26 prosenttia EU:n BKT:stä. On kuitenkin tärkeää huomata, että vaikka 1,15 prosenttia tästä liittyy uusiin menoihin, 0,11 prosenttia EU:n BKT:stä osoitetaan Next Generation EU -välinettä varten otettujen lainojen takaisinmaksuun. Tämän velan takaisinmaksun osuus EU:n tulevista talousarvioista voi olla jopa 31 miljardia euroa vuodessa.

Kauden 2028–2034 monivuotista rahoituskehystä koskevat ehdotukset ovat tänään työn ja keskustelujen keskiössä monissa toimielimissä, myös Euroopan tilintarkastustuomioistuimessa. Ehdotuksissa on esitetty elpymis- ja palautumistukivälineen kaltaista mallia, johon kuuluu myös kansallisten suunnitelmien laatiminen. Näin ollen ongelmat ja riskit, jotka tilintarkastustuomioistuin on havainnut elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä, voivat olla mahdollisesti merkityksellisiä myös tässä yhteydessä.

Tilintarkastustuomioistuin valmistelee jo ehdotuksista annettavia lausuntojaan. Tuomme niissä esiin riskejä sekä saatuja kokemuksia, jotka perustuvat talousarviota koskevaan pitkäaikaiseen asiantuntemukseemme.

Yhteisenä tavoitteemme olisi oltava auttaa sellaisen talousarvion laatimisessa, jolla varmistetaan avoimuus ja tilivelvollisuus Euroopan pitkän aikavälin painopisteiden mukaisesti ja jonka avulla voimme edistää valoisampaa tulevaisuutta kaikille kansalaisille.

Lopuksi haluan antaa tunnustusta tilintarkastustuomioistuimen henkilöstön ja jäsenten kollegion asiantuntemukselle ja uutteralle työnteolle. Heidän sitoutuneisuudellaan ja ammattimaisuudellaan on ollut tänäkin vuonna ratkaisevan tärkeä merkitys korkealaatuisen vuosikertomuksen laatimisessa ja toimielimemme tehtävän eteenpäin viemisessä.

Kiitokset kuulijoille, vastaan mielelläni kysymyksiinne ja odotan mielenkiinnolla keskusteluaamme.